

הנס טיל
מגרמנית: אורי שני

סקס עם טקסטים

הוא טרק את הדלת בפני הרוח.
צ'רעות נכנסו הביתה
דרך חריץ המכתבים.

בחדר המדרגות נשמה השכנה,
הריח הזכיר אפר ו-
בננות. רכבת דלקה

אחרי רכבת אחרת בדקות האחרונות
שבשעון העיר. אחר כך הלך למקרר

והוציא משהו מזכוכית
שקופה, הרגיש בחמר הישן
שהיה דביק בידי

ובלחץ הצלעות הגדול בתוך
הקירות. בחוץ
שרר רפיון בשום מקום.

עכשו פנפי
חלצת הגינס גרדו לו בערף,
והיה לו ברור, שהוא

היה עירם, חוץ מהחלצה
שנתלתה על נו.

הנס טיל טורק בשיר החזק הזה דלת מטאפורית. לרגע נדמה שזוהי דלת פלדה אך כבר בשורה הרביעית מסתבר שזוהי דלת מנייה לדלתות כאלה לא צריך מפתח. הנס טיל רוצה שנראה שהחיים אחרי דלת כזאת הם לא פחות מלונה פארק. והסקס? הסקס הוא הגלגל הענק בלונה פארק הזה.

רוני סומק

הנס טיל, איור: רוני סומק

חמלה חשובה בפני עצמה, אך היא גם כדאית, כי סתם התאכזרות מקוממת את האוכלוסייה הנכבשת. ולראיה: אכזריות הרומאים כלפי היהודים הולידה עוד ועוד מרידות. הוא מפציר ביאריניס לשמור על אנושיותו בכל תנאי, ולעצור את חייליו מהיגררות לבהמיות ולפראות בלתי מרוסנת. ואין הדבר מובן מאליו נוכח האכזריות הרומאית הידועה. ניתן להסיק שהבנתו הגדולה של יואיר בנבכי ההתנהגות האנושית, משקפת מן הסתם את חוכמת החיים של המחבר, אלי אבירר, דיפלומט בעברו.

החינוך הטוב והאימון האישי מביאים את החניך למיצוי אישי, לגובה מוסרי וליכולת להנהיג אנשים בדרך ייחודית. בסביבה של סביאה וזלילה, פריצות מינית, רכילות ותככים, בולטת אישיותו המאופקת והאצילית. רומא בתקופת סוורוס היא מדינה רודנית אפלה, שבה כולם מתייראים מכולם, ובמיוחד מהמנגנון מהלך האימים של מה שבימינו היינו מכנים "משטרה חשאית". נראה שהמחבר ראה לנגד עיניו משטרים סטליניסטיים כאשר תיאר את מנגנון החושך העוצר אזרחים תמימים, מטיל אליהם אימה, ולעתים מביא עליהם את המוות. ככל שהעלילה מתקדמת כן גובר המתח, והפוליטי מתמזג עם האישי. אירוע רודף אירוע, וסכנות מרחפות על ראשי הדמויות. אבל יאריניס מצויד בחוכמה עמוקה שקיבל מעברו-ידידו, וחמוש באינסטינקטים מפותחים המאפשרים לו לקרוא באופן עמוק את מפת המציאות ולשער אירועים מתקרבים. נפשו שחושלה באימון מתמיד ובניסיונות חיים מיוחדים, לא תתמוטט נוכח הסכנה, שמבחינתו רחוקה מלהפתיע. הפרקים האחרונים עמוקים ומצמררים, רוויי מתח עלילתי ורגשי, מסוג התיאורים הבלתי נשכחים.

אסון בחייו המופתיים.

איקטוס הוא רומן חניכה מובהק. המתחנך הוא נער צעיר שכמו עלה מעולם המעשיות הגדוש ביתומים המתמודדים עם משפחה חורגת. לא נפקד גם מקומו של הקוסם הטוב על תקן עבר יהודי פשוט לכאורה, שרק יאריניס חניכו מכיר את סגולותיו. וישנם כמובן הרעים והמסוכנים, שהגיבור חייב להתגבר עליהם במסע חייו. כמו אדונו, גם יואיר, העבד, עבר מאורח חיים אחד למשנהו, ונאלץ לעזוב את בית אבותיו. בשונה מחניכו הוא למוד ניסיון, קרא ולמד הרבה, ובלשון ימינו היינו מכנים אותו 'אינטלקטואל' ואף מאמן אישי ויועץ פילוסופי. דמותו של יואיר מרתקת, ומערכת היחסים בינו לבין חניכו מעוצבת ממקרה לב.

הקטע החינוכי רלוונטי גם לתקופתנו. אימון רב מוקדי מכוון ראשית כל להארת המציאות הסובבת, שבלי הכרתה צפוי יאריניס לשגות באופן שאינו ניתן לתיקון, ולהחמיץ הזדמנויות חשובות. הוא מלמד את יאריניס להתנהל בסביבה עוינת וחדשנית, והדרכתו כוללת הנחיות כיצד להשתמש בשפת הגוף בריאיון הראשון עם אביו החורג, איזה טון לנקוט ומה לומר, ואיך להתנהל באופן הפוך ממה שמצפים ממנו. בהמשך דרכו הוא מלמד אותו להסיק מסקנות מפרטים קטנים בדרך שכלית ואנליטית. מעבר לכך הוא מתייחס גם לשפת הרגש ולאינסטינקטים, ואף למצבים ללא מוצא.

יואיר מופיע ברומן כמייצגם של ערכים יהודיים העומדים בניגוד לאכזריות הרומאית. חמלה ואחריות לזולת חשובות בעיניו מאוד. לעתים הוא משלב ערך גדול עם השיבה תכליתית: